

รายวิชา ภาษาไทย

เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาที่ ๒

ผู้สอน ครูฟาริเดช เบญญากาจ

เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านเพื่อค้นหาสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน
ที่ผู้เขียนต้องการสื่อ ซึ่งในแต่ละย่อหน้า
จะมีประโยคใจความสำคัญเพียงประโยคเดียว
หรืออย่างมากไม่เกิน ๒ ประโยค

ประโยคใจความสำคัญหรือประโยคหลัก

ที่สรุปความคิดของข้อเขียนตอนนั้นไว้ทั้งหมด
ประโยคนี้จะอยู่ส่วนใดของย่อหน้าก็ได้ บางย่อหน้า
อาจไม่มีประโยคใจความสำคัญ ผู้อ่านจะต้องสรุป
ใจความสำคัญเอง

ประโยชน์ขยายความ

เป็นข้อความขยาย สนับสนุนประโยคใจความ
สำคัญให้ชัดเจนขึ้น

หลักการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

อ่าน

คิด

เขียน

เรียบเรียง

ศึกษาใบความรู้

เรื่อง

ตำแหน่งประโยคใจความสำคัญของย่อหน้า

การพิจารณาตำแหน่งใจความสำคัญ

ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นของย่อหน้า

ความแตกต่างของมนุษย์และสัตว์อีกประการหนึ่งที่เห็นเด่นชัด คือ เรื่องของการใช้ภาษา มนุษย์สามารถถ่ายทอดความรู้ความคิดออกมาเป็น ตัวเขียน คือ เป็นภาษาหนังสือสำหรับให้ผู้อื่นอ่านและเข้าใจตรงตามที่ต้องการ แต่สัตว์ใช้ได้แต่เสียงเท่านั้นในการสื่อสาร แม้แต่เสียงหลายท่านก็ยังมี ความเห็นว่าสัตว์จะทำเสียงเพื่อแสดงความรู้สึก เช่น โกรธ หิว เจ็บปวด เท่านั้น เสียงของสัตว์ไม่อาจสื่อความหมายได้ละเอียดลออเท่าภาษาพูดของ มนุษย์

(จันทร์ศรี นิตยฤกษ์ ๒๕๒๕, ๔-๕)

ประโยชน์ใจความสำคัญอยู่ตอนกลางของย่อหน้า

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า การที่จะเป็นผู้ฟังที่ดีได้นั้นจะต้องมีการฝึกฝนจน
เรียนรู้ ฉะนั้นครูจึงเป็นผู้ที่มีโอกาสดีกว่าคนอื่นๆ ในการฝึกนิสัยการฟังที่ดี
ให้แก่เยาวชนที่จะเป็นผู้นำของชาติในอนาคตครูไม่ควรมองข้ามความสำคัญ
ของการฟังไป ควรระลึกไว้เสมอว่า การฟังมีความสำคัญเท่าๆ กับการพูด
การอ่านและการเขียน ถ้าผู้ฟังรู้จักฟังแล้วการฟังก็จะมีประโยชน์มาก แต่
ถ้าผู้ฟังไม่รู้จักการฟัง ผู้ฟังก็จะไม่ได้รับผลอะไรเลย แต่ในทางตรงกันข้าม
บางครั้งก็อาจจะมีโทษอันร้ายแรงเกิดขึ้นอีกด้วย

(ฉัตรวรุณ ตันนะรัตน์ ๒๕๑๙, ๖๘)

ประโยชน์ใจความสำคัญอยู่ตอนท้ายของย่อหน้า

ภายในวงงานศิลปปะประเภทหนึ่งๆ มีรูปแบบของศิลปะนั้นแยกออกไป
จิตรกรรมก็มีการวาดและระบายสีบนฝาผนัง วาดเป็นเส้นบนกระดาษวาด
และระบายเป็นภาพเล็กเป็นภาพใหญ่เป็นรูปคนรูปภูมิประเทศและอื่นๆ
วรรณคดีก็เข้าในลักษณะนี้ รูปแบบของวรรณคดีไทยก็มีหลายแบบ ถ้านับ
วรรณคดีต่างประเทศทั่วโลกก็มีรูปแบบเกือบจะนับไม่ถ้วน คุณภาพของ
วรรณคดีขึ้นอยู่กับรูปแบบจะมีความดีหรือความบกพร่องภายในวงของรูปแบบ
แต่ละรูปแบบ การพิจารณาวรรณคดีจึงเป็นไปตามรูปแบบแต่ละรูปๆ นั้น

(บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ๒๕๑๗,๒)

ประโยชน์ใจความสำคัญอยู่ตอนต้นและ ตอนท้ายของย่อหน้า

ศิลปวัฒนธรรมในบ้านเมืองเรามักจะสอดคล้องกับการดำเนิน
ชีวิตประจำวัน ตัวอย่างบางคนชอบปลูกไม้ดอกไม้ผล เมื่อเกิดดอกออกผลก็ชื่นใจ
เกิดความคิดที่จะทำดอกผลนั้นให้งดงามน่าดูยิ่งขึ้น จึงมีผู้นำผลไม้มานำประดิษฐ์
ลวดลาย แล้วจัดวางในภาชนะให้มองดูแปลกตาน่ารับประทานลวดลายนั้นเกิด
จากการตัด ผ่า ปอก คว้านและแกะสลัก ส่วนไม้ดอกไม้ที่ออกดอกก็นำมาผูกมัด
เป็นช่อบ้าง เป็นพวงเป็นพู่บ้าง เสียบเป็นพุ่มหรือปักลงในแจกันก็ได้ตามแต่จะ
เห็นงาม ชีวิตชาวไทยกับศิลปะความงามจึงแยกกันไปไกล

(การเตรียมเพื่อการพูดและการเขียน, จัตรารุณ ต้นนระรัตน์)

ผู้อ่านสรุปขึ้นเอง จากการอ่านทั้งย่อหน้า

สุนทรภู่ได้สูญสิ้นชีวิตไปแล้วสิ้นไปในวาระที่ท่านกลับได้ดำรง
เกียรติอันควรแก่ปรีชาสามารถของท่าน คือ เมื่อท่านได้เป็นพระศรี
สุนทรโวหารเจ้ากรมอาลักษณ์ในสมเด็จฯพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว
แต่นามและวรรณคดีของท่านยังอยู่โดยความดีงามและคุณค่า
ในตัวเอง เราได้รับทั้งความบันเทิงและความสะเทือนใจในรสแห่งคติ
ธรรมอันแสดงออกโดยภาษาอันไพเราะซาบซึ้งใจจากวรรณคดีที่ท่าน
ฝากไว้

ใจความสำคัญ วรรณคดีของสุนทรภู่มีคุณค่า
ทางคติธรรมและคุณค่าทางภาษาที่ไพเราะซาบซึ้ง

ใบงาน เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

ดนตรีไทยเป็นสัญญาณบอกถึงการดำเนินกิจกรรมต่างๆ
ในพิธีกรรม เช่น ในงานทำบุญเลี้ยงพระ เมื่อเพลงโหมโรงเข้าตั้ง
ขึ้น ก็จะทราบกันว่าพระมาถึงแล้ว เวลาพระจะกลับปีพาทย์ก็
บรรเลงเพลงกราวรำ ในการเทศน์มหาชาติ ถ้าเล่นเพลง
เช่นเหล่านี้ก็แสดงว่าจบการเทศน์กัณฑ์ชุก แต่ละกัณฑ์จะมีเพลง
ประจำ เพลงเป็นสิ่งที่บอกให้เจ้าของกัณฑ์ต่อไปได้เตรียมตัว

หรือในงานพระราชพิธี ถ้าแต่รสังข์ตั้งขึ้นก็แสดงว่า
พระเจ้าอยู่หัวเสด็จแล้ว ถ้าจะทรงลูกไปจุดเทียน ปี่พาทย์
ก็จะบรรเลงเพลงสาธุการ ดังนั้นไม่ว่าพิธีกรรมตามขั้นตอน
ของชีวิต พิธีทางศาสนาหรือพระราชพิธีจะมีดนตรีไทยเป็นเครื่อง
บอกลักษณะหรือขั้นตอนในพิธีเสมอ

(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ๒๕๒๓,๗๔)

ในสังคมไทยมีการละเล่นมากมายหลายประเภทให้เด็กๆ
ได้เล่นกันเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เรามีการละเล่น
ของเด็กหญิง เช่น อีตัก ขายของ มีการละเล่นของเด็กชาย เช่น ลูกหิน
ทอยกอง มีการละเล่นที่เล่นเป็นกลุ่ม เช่น มอญซ่อนผ้า โพงพาง
เข้าๆ อยู่ในบ้านเด็กๆ ก็เล่นหมากเก็บ พอเย็นๆ แดดร่มลมตก
ก็ออกไปเล่นวิ่งเปี้ยว รีรีข้าวสาร ชักเย่อ กันบริเวณลานบ้าน

การละเล่นนั้นมีเพลงร้องประกอบ เช่น แม่งู จีจ่อเจียบ บางชนิด
ก็ไม่ใช่เพลง เช่น ห่วงยาว ชีม้าก้านกล้วย เด็กๆ ในสังคมไทย
จะไม่ “เหงา” เพราะมีของให้เล่น อยู่คนเดียวก็เล่นได้ เช่น
ไปเก็บใบไม้มาเล่นขายของ ถ้ามีเพื่อนสักคนก็เล่นแมงมุม
เล่นจ้ำจี้ได้ เล่นเป่ายิ้งฉุบได้ ถ้ามีเพื่อนเล่นหลายคนก็อาจชักชวนกัน
เล่นชิงช้าหลัก กาฟักไข่หรือวิ่งเปี้ยว

(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ๒๕๒๓,๑๙)

หลังจากลิเกบันตนก็เกิดมี ลิเกลูกบท ซึ่งเกิดจากมีผู้คิด
นำเอาการแสดงลิเกเข้าไปผสมกับการบรรเลงปี่พาทย์ กล่าวคือ
ในการบรรเลงปี่พาทย์แบบหนึ่งนั้น จะเริ่มร้องและบรรเลงเพลง
สามชั้นก่อนเป็นเพลงแม่บท เมื่อจบแล้วจะหาเพลงสั้นๆ
มาบรรเลงต่อท้ายเรียกว่า ลูกบท แล้วจึงออกลูกหมด เป็นอันว่า
จบกระบวนการในตอนหนึ่ง ในระหว่างที่ปี่พาทย์บรรเลงเพลงลูกบท
ซึ่งมักทำเป็นเพลงภาษาต่างๆ

มีผู้คิดปล่อยผู้แสดงซึ่งแต่งตัวเป็นทำนองเดียวกับลิเกออกภาษา
มาแสดงประกอบแต่ใช้ ปี่พาทย์รับแทนลูกคู่ที่ตีกลองรำมะนา
ในลิเกบ้านตน เมื่อหมดชุดผู้แสดงก็เข้าฉากไป ปี่พาทย์
จะบรรเลงเพลงแม่บทต่อไปใหม่ และเมื่อถึงเพลงลูกบท
เป็นภาษาใดก็ปล่อยตัวแสดงออกมาอีก

(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ๒๕๒๓, ๑๓๔)

ร้อนจัดหรือเย็นจัดเป็นสิ่งที่ขัดขวางในการรู้รสชาติอย่างมาก
ถ้ามิตรไม่เคยกินอาหารร้อนจัดก็แสดงว่ามิตรไม่เคยรู้รสชาติอาหาร
ทุกรสในทำนองเดียวกัน ถ้าเราเอาก้อนน้ำแข็งวางบนลิ้น
ตอนแรกจะรู้สึกเย็น แต่ลิ้นไม่รู้สึจนกว่าจะได้รับความอบอุ่น
นั่นคือลิ้นจะรู้สต่อเมื่อน้ำแข็งที่ใส่บนลิ้นละลาย

(วิริยะ สิริสิงห์ ๒๕๒๕, ๘๔)

เห็นชื่อของโรคที่ทำให้ตายแล้วคงมีหลายคนไม่รู้จักโรคนี้
แม้พวกหมอเองก็เถอะ น้อยคนที่จะเคยได้ยินชื่อของโรคนี้
แต่คนที่เคยบวชเคยเรียนมาแล้วก็คงจะพอรู้จักกันบ้าง
ตอนที่กระทำพิธีขอบวชนั้น เมื่อเวลาที่ต้องอุปัชฌาย์ถามว่า
“อุปมาโร” นาคก็ต้องตอบว่า “นัตถิ ภันเต” อันว่า
“อุปมาโรค” นี้แปลว่า “ลมบ้าหมู”

(เสนอ อินทรสุขศรี ๒๕๑๔,๘๔)